

Zasady udostępniania danych

1. Naukowcy Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu powinni podjąć wszelkie możliwe starania, by udostępniać dane badawcze stanowiące efekt realizowanych w Uniwersytecie badań.
2. Dane powinny być udostępniane do bezpłatnego, powtórnego użycia bez barier prawnych i technicznych co najmniej w zakresie wymaganym do weryfikacji wyników badań.
3. Dane powinny być udostępniane w taki sposób, aby mogły być powtórnie wykorzystane.
4. Dane powinny być udostępniane w uznanych repozytoriach dziedzinowych, wykorzystywanych przez najlepsze zespoły naukowe zajmujące się tematyką bliską realizowanemu projektowi.
5. W przypadku niemożności skorzystania z repozytorium dedykowanego danej tematyce bądź gdy takiego brakuje, dane powinny być udostępnione w Repozytorium danych badawczych UAM w Poznaniu: AMUReD.
6. Należy unikać kilkukrotnego udostępniania tych samych danych w różnych repozytoriach.
7. W przypadku badań pre-rejestrowanych należy podjąć starania, by dane zostały udostępnione w repozytorium powiązanim z portalem, na którym projekt został zarejestrowany.
8. W przypadku badań wymagających opinii komisji etyki, należy we wniosku do komisji opisać sposób udostępniania danych, uwzględniając nazwę repozytorium oraz to, które dane, kiedy i w jakiej formie mają być udostępnione.
9. W przypadku badań z udziałem ludzi, należy uzyskać zgodę uczestników (lub ich prawnych opiekunów) na udostępnienie danych. Przygotowując dane do

udostępnienia należy przestrzegać wszelkich standardów w zakresie anonimowości i nieidentyfikowalności danych. W sytuacji niemożliwości przestrzegania tych standardów, w publikacji powinna być wyjaśniona dokładna przyczyna nieudostępnienia danych, najlepiej poparta rekomendacją komisji etyki w zakresie nieudostępniania danych.

10. Niezależnie od typu prowadzonych badań, na etapie ich projektowania należy przygotować Plan Zarządzania Danymi (ang. Data Management Plan). Należy uwzględnić w nim wytyczne grantodawcy odnośnie udostępniania danych, jeżeli badania finansowane są ze środków zewnętrznych.
11. Publikując artykuł powiązany z zestawem udostępnionych danych, należy oznaczyć w nim miejsce ich zdeponowania (podając nazwę repozytorium oraz link lub kod), najlepiej w sekcji „Data Availability Statements”. W uzasadnionych sytuacjach, w oświadczeniu można zawrzeć informacje o nałożonym na dane czasowym embargo, należy jednak wtedy wyjaśnić przyczyny i okres obowiązywania embargo.
12. Udostępniając dane badawcze należy przestrzegać zasad FAIR, a zatem dane badawcze powinny być dostępne zarówno dla człowieka, jak i maszyny (oprogramowania komputerowego), czyli:
  - a. Findable – łatwo wyszukiwane i znajdowane; opatrzone metadanymi (które umożliwiają odnalezienie zarówno przez ludzi, jak i maszyny) i trwałymi identyfikatorami (np. DOI); indeksowane w ogólnodostępnych bazach.
  - b. Accessible – dostępne dla wszystkich; nie wymagają dodatkowych narzędzi ani oprogramowania, bezpośrednie dojście do danych umożliwia unikalny identyfikator; jeśli nie jest możliwe pozyskanie samych danych, dostępne powinny być metadane.
  - c. Interoperable – interoperacyjne; dane powinny być opisane w odpowiednim standardzie oraz z zastosowaniem prawidłowej metodologii (właściwe słowniki); odczytywane przez ludzi i komputery; możliwe do połączenia (wymiany) z innymi zbiorami danych.

d. Reusable – udostępnione do wielokrotnego użycia na odpowiedniej licencji z uwzględnieniem okresu embarga lub karencji; metadane zawierają informację o autorze oraz miejscu powstania danych, są konstruowane według ogólnie przyjętych standardów specyficznych dla danej dyscypliny oraz rodzaju danych.

13. Bez względu na wszystko, dane powinny być zawsze udostępniane z poszanowaniem przepisów prawa i dobra badanych, a także z uwzględnieniem interesów współpracowników i Uniwersytetu.